

Nr 205.

Av herrar **Gustafsson** i Lekåsa och **Johansson** i Norrfors,
*i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om
anslag för uppförande av en central beklädnads-
verkstad m. m.*

Försvarsväsendet har sedan gammalt genom tillverkning vid egna verkstäder fyllt en del av sitt behov av klädespersedlar. Det finns två verkstäder, en för armén i Stockholm och en för marinen i Karlskrona. I verkstäderna ingå — förutom konfektionsavdelning — även beställningskrädderi och reparationsavdelning för beklädnadspersedlar samt dessutom vid verkstaden i Stockholm en mössavdelning och vid verkstaden i Karlskrona en avdelning för nytillverkning och en avdelning för reparation av skor liksom en tvättanstalt. Förutom för försvarets behov ha verkstäderna också arbetat för statliga och kommunala institutioner.

Båda verkstäderna anlades för lång tid sedan, då de driftsekonomiska synpunkterna tillmättes mindre betydelse inom försvaret. Sedan dess ha åtskilliga rationaliseringar av driften företagits för att förbättra ekonomien, men den anses dock icke ännu tillfredsställande. Försvarets fabriksstyrelse har företagit utredningar i saken, och enligt dess uppfattning kan en ytterligare, väsentlig förbättring av driftsekonomien och full konkurrenskraft i fråga om alla tillverkningar endast vinnas genom en centralisering av verkstadsdriften.

Fabriksstyrelsen har fördenskull föreslagit, att verkstaden i Karlskrona skall helt samt verkstaden i Stockholm delvis nedläggas samt att i stället en statlig beklädnadsverkstad skall anläggas i Degerfors. De delar av stockholmsverkstaden, som skola bibehållas, äro tvättanstalten samt avdelningar för reparation av textilpersedlar och skor. Försvarsministern har godkänt fabriksstyrelsens förslag, och i kapitalbudgeten i årets statsverksproposition begär han för uppförande av en ny central beklädnadsverkstad ett investeringsanslag av 1 150 000 kronor och till anskaffning av maskiner och annan utrustning för denna verkstad ett anslag av 160 000 kronor.

Det är tydligt att de båda nuvarande verkstäderna icke fylla de krav på en god driftsekonomi som med skäl kunna ställas. Det torde också vara riktigt att en avsevärd reduktion av de nuvarande tillverknings-

kostnaderna kommer att uppnås genom en centralisering av driften till en enda modern verkstad. Men därmed är icke bevisat, att icke tillverkningskostnaderna för försvarets beklädnadspersedlar skulle kunna bli ännu lägre, om tillverkningen överlämnades åt den enskilda industrien. Försvarsministern vill icke acceptera detta alternativ, men framhåller i likhet med 1943 års riksdag, att det synes antagligt, att konkurrens mellan statlig fabrikation och privatindustrien kan visa sig vara i viss mån prisreglerande samt ägnad att framdriva förbättringar i produktionsmetoderna. I överensstämmelse härmed föreslår han, att den nya verkstaden skall erhålla en sådan kapacitet, att den kan svara för ungefär hälften av försvarets behov. Den är också avsedd att i viss utsträckning arbeta för civila behov. En viss konkurrens mellan den statliga och den privata driften skall således äga rum, därest försvarsministerns förslag bifalles.

Vi anse emellertid att ur skilda synpunkter större fördelar skulle vinnas, om tillverkningen överlämnades åt den privata industrien. Konkurrensen mellan de enskilda företagen skulle helt säkert bli en ännu verksammare regulator i fråga om priserna och en bättre hävstång för framdrivandet av förbättringar i produktionsmetoderna än vad fallet skulle bli med konkurrens mellan statlig drift å ena sidan och den privata industrien å den andra.

Även en annan viktig synpunkt vilja vi framföra i detta sammanhang. För att förhindra den alltmer ökade folkflykten från landsbygden pågår en strävan att söka differentiera landsbygdens näringsliv, så att det blir rikare utvecklat än vad som nu är fallet. På så sätt skulle det bli möjligt att behålla arbetskraften på landsbygden. Som ett led i dessa strävanden ingå försöken att placera ut småindustri och hemindustri på landsbygden. Dessa strävanden ha på sina håll redan lett till goda resultat. Vi mena därför, att tillverkning liksom reparation av beklädnadspersedlar för försvaret med fördel borde kunna övertagas av småindustriella företag, eventuellt i viss utsträckning av större industrier, som lämnade ut en del arbete för tillverkning i hemmen.

Bristen på såväl arbetskraft som byggnadsmaterial är för närvarande synnerligen allvarlig. Det anses allmänt önskvärt att återhållsamhet bör iakttagas med ifrågasättande av nya stora byggnadsföretag, som icke av en eller annan anledning bedömas som absolut nödvändiga. Regeringen har ju också enligt uttalandena i statsverkspropositionen för avsikt att söka begränsa byggnadsverksamheten. Under sådana förhållanden anse vi det naturligt, att en anläggning av en ny central beklädnadsverkstad för försvarets behov icke bör ske nu. Riksdagen bör därför enligt vår mening avslå yrkandet därom. Frågan om ordnandet av tillverkningen och reparationerna av försvarets beklädnadspersedlar

bör anstå till dess bättre överblick kan vinnas över alla de förhållanden, som kunna påverka frågans lösning.

Med anledning av vad som sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen, med avslag på yrkandet i statsverkspropositionen, bil. 25, kapitalbudgeten, försvarsdepartementet, om ett investeringsanslag på 1 150 000 kronor för uppförande av en central beklädnadsverkstad och ett investeringsanslag på 160 000 kronor för anskaffande av maskiner och annan utrustning för en sådan verkstad, måtte beakta de synpunkter som anförts i motionen.

Stockholm den 22 januari 1947.

Aron Gustafsson
i Lekåsa.

J. H. Johansson
i Norrfors.